

Borges Blue corner

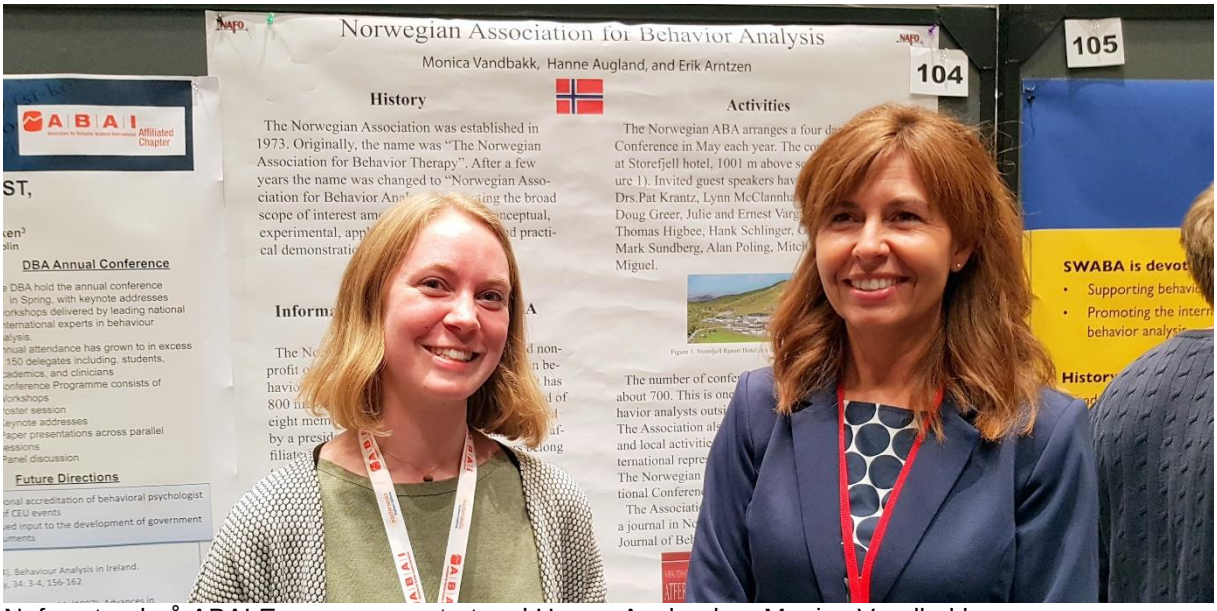
NAFO Glåmdal Nes

BBC 97: NOEN INNTRYKK FRA ÅRETS ABAI-KONFERANSE 25.–28. MAI

Ikke før var nafoseminaret på Storefjell over før det var ABAI-konferanse i USA, denne gang i San Diego, for øvrig for 22. gang på rad for meg. Vi var noen titalls norske som dro i vei slik mange av oss ofte gjør, for å joine nærmere 5000 andre som er der. Jeg skal fortelle litt om mine inntrykk, som er en liten del av hele greiene.

Selve ABAI-konferansen åpner alltid med en seremoni der det deles ut priser for god innsats, og der mottakerne holder en tale, ofte et tilbakeblikk. Det kan være spennende når «storheter» får en pris, men i år var det stort sett nokså tamme fortellinger om hvordan atferdsanalyse ble spredt fra USA til andre land. Men det var ett unntak: Liliana Mayo fra Peru fortalte om arbeidet med å ta i bruk atferdsanalyse i et fattig land. De måtte utnytte ressursene, og bruke familier. Hun fortalte en rørende historie om en gutt som hadde vært ekstremt funksjonshemmet. De negative meldingene fra legene hadde fått moren til å vurdere selvmord. Da kom Mayo, og atferdsanalyse, med hjelp. Hun viste bilder av gutten da han var fire, da han var sterkt funksjonshemmet og språkløs, og da han var åtte, og hadde kommet seg kraftig etter opplæring som familien hadde vært delaktig i. Endelig viste hun bilder av ham fra tidlig i 20-årene, da han virket temmelig normal, og levde av egen inntekt. Ikke nok med det. Da han var liten, hadde mor pleid ham på alle måter. Nå pleide han sin mor, inkludert å gi henne sprøyter. Det trengs ikke alltid millioner for å sette i gang varige gode sirkler.

ABAI-konferansen er enorm, med et veldig spenn i temaer. Selv prøver jeg å få med meg to hovedområder av temaer. Det ene er det mest praktiske, som har betydning for jobben, stort sett behandlingsmetoder, men også for eksempel diagnostikk. Det andre er teoretiske temaer, som kan være mye.

Nafos stand på ABAI Expo, representert ved Hanne Augland og Monica Vandbakk.

Når det gjelder det praktiske, er det bare å møte opp når Brian Iwata og Wayne Fisher står bak et symposium om funksjonelle analyser, nærmere bestemt «Recent research on

improving the efficiency and accuracy of abbreviated functional analyses», der unge forskere la fram studier. Det er 36 år siden Iwata og kolleger publiserte sin «seminale» studie som var startskuddet for eksperimentelle analyser. Likevel satt jeg igjen med lite nytt. Grunnen må være at mange kroker allerede er opplyste. Selv har jeg bare gjennomført tre eksperimentelle funksjonelle analyser, den siste for mange år siden. Hvorfor? I Norge har vi tid til å observere utfordrende atferd, og til å innhente opplysninger om den. Jeg mener at jeg etter en slik prosess sjelden er på viddene når det gjelder å forstå atferden. Jeg ser ikke helt hvilken egen informasjon eksperimentelle analyser kan gi, kanskje bortsett fra i sære tilfeller. Iwata og kollegene framhevet at eksperimentelle analyser øker muligheten for å sette inn enkle og presise tiltak, men det har vi da stadig gjort ut fra mer naturlige observasjoner, og intervjuer.

Alltid folksomt når Wayne W. Fisher snakker om funksjonelle analyser og den slags, og besøket blir ikke dårligere av at også Brian A. Iwata deltar.

Litt skuffet over utbyttet gikk jeg på «Recent advances in the assessment and treatment om pediatric feeding disorders». Discussant var Kathryn M. Peterson. Ofte er framlegg fra unge og ukjente personer en skuffelse, men ikke her. Problemfeltet dreier seg enkelt sagt om at personer, ofte med store funksjonshemninger, spiser for lite eller gal mat, på grunn av matnekting og/eller manglende tygge- og svelgeferdigheter. Ved manglende ferdigheter, som når personen ikke har svelget etter en viss tid, gikk en metode ut på å fange opp maten med en skje, og legge den tilbake på tungen. Svelging ble forsterket sosialt. Ved ren nekting var det mer snakk om ekstinksjon av unnslippelse, DRA og de andre gamle traverne. Det vil gå for langt å si særlig mye om de mange metodene, men den som skal arbeide med slike problemer, må definitivt søke etter atferdsanalytiske metoder.

Angst og depresjon hos unge øker. Kognitiv atferdsterapi var lenge førstevalg, men effekten er usikker, og det er liten sammenheng mellom endring i kognisjon og i symptomer. V. Robin Weersing snakket om utvikling av Brief behavioral therapy, altså korttids atferds-orientert terapi. Siden angst og depresjon ofte opptrer sammen, slo man like godt sammen behandlingen av de to til én behandling uten kognitive innslag. Komponentene er stort sett eksponering, atferdsaktivisering og problemløsning, det vil si å legge planer for å opptre bedre i vanskelige situasjoner, litt i motsetning til bare å endre tankemønstre.

Jeg var også på «Understanding PTSD and resilience through behavior analysis». T-en i PTSD står for traume, og for å få diagnosen må reaksjonen på traumet være relativt normal. Men det varierer selvfølgelig hvordan vi reagerer på traumer. For eksempel sosial støtte, og å ha fungert godt i utgangspunktet, demper reaksjonen, naturlig nok. PTSD er å unngå situa-sjoner som minner om traumet, og «tilleggsreaksjoner» som panikkanfall, minner og mareritt.

Hvordan personen forholder seg til unngåelsen, og om personen «våger» å eksponere seg for aktuelle situasjoner, har mye å si for prognose, og er viktig i behandling. Men hva med de andre reaksjonene på traumer? Også der er unngåelse, nærmere bestemt unngåelse av å opp-leve panikkanfall, minner, mareritt og andre reaksjoner, viktig. Hvordan det går med PTSD-pasienter er derfor også et spørsmål om hvordan personen forholder seg til slik unngåelse. Det betyr at både grunnleggende atferdsanalyse, og ACT-metoder, er viktig i behandling. Det er nok et eksempel på at metoder går på tvers av problemer, og at atferd som psykiatriske diagnoser stilles på grunnlag av, ikke er «mystisk», men kan analyseres funksjonelt.

#147 Business Meeting

7:00 pm–7:50 pm
Manchester Grand Hyatt, Seaport Ballroom F

The Missing Operant: A Strategic Plan for Reintegrating Behavior Analysis Principles
Chair: Susan M. Schneider (Root Solutions)

Despite years of dissemination effort on our part, a National Medal of Science for Skinner, and impressive generality, replication, and application, operant and Pavlovian learning principles still frequently get ignored in mainstream psychology, minimized or misrepresented in texts, and only spottily incorporated into relevant related disciplines. Meanwhile, we're losing basic positions at research universities. The goal of this meeting will be to start creating a strategic plan for the integration/reintegration of basic operant principles into mainstream psychology and underrepresented interdisciplinary areas - taking advantage of high-profile supporters in those areas, among other methods. Let's assess where we are now (good news as well as bad), where we want to end up, and how we might realistically overcome the many barriers to getting there. Andy Lattal and Ray Pitts will serve as co-chairs.

Joda, vi lever i beste velgående, og vokser, men helt på Skinner går det jo ikke…

Når det gjelder teoretiske temaer, hadde jeg forventninger til paneldebatten «Expanding horizons: Foundations, challenges, and progress of clinical behavior analysis, særlig fordi sterke navn deltok. Men Michael Dougher og William Follette var inne på litt, og snakket om betydningen av det verbale. Rene kontingenser er viktige for barn og personer med utviklingshemning, men mindre viktige for eldre barn og voksne, som handler mer ut fra verbale beskrivelser, enten de stemmer eller ikke. De mente at atferdsanalyse generelt er for opptatt av kontingenser, og for lite opptatt av det verbale, og at det danner så store motsetninger innenfor atferdsanalyse at det er fare for konflikter og brudd. Men jeg synes at de tok for hardt i. Det *er* slagside mot kontingenser, men atferdsanalyse begynte med det grunnleggende, og har tatt ting gradvis. Ting er da i endring? Jeg ble også skuffet over andre teoretiske framlegg. Thomas G. Szabo snakket om «Skinner's operationalism, selectionism, loving infinetely, and building the deepest connection with others in ABA practice and ACT». Tittelen levde ikke opp til forventningene, og jeg skjønte blant annet ikke hva generelle betraktninger om likestilling hadde med saken å gjøre.

Det var et hakk opp da Amy Odum snakket om «What is delay discounting, and why should I care?». Diskontering er at konsekvenser får mindre å si dess mer utsatte de er. På mange måter er vi laget slik. I vår historie har livet vært utrygt, og det har vært adaptivt å ta for seg når man har kunnet, både av mat og muligheter til formering. «Carpe diem», grip dagen, oppsummerer slike forhold. Men særlig i moderne og tryggere samfunn har det sine begrensninger å leve kun i nuet. Det kan lønne seg mer å tenke framover for å sikre velstand. Ikke alle diskonterer like mye naturligvis, og diskontering er arvelig. Noen lever usunt, sløser, og får svi. Én impulsiv avgjørelse kan ødelegge resten av livet. Evne til å bry seg om sene konsekvenser predikerer god framtid. Den som diskonterer på et område, gjør det i stor grad også på andre: Gamblere har ofte vansker også med å slutte å røyke (hvis de røyker), og omvendt. Hun hadde også et morsomt eksempel på hvem som diskonterer og ikke: De som liker å se natur, diskonterer mindre enn de som vil se bygninger og teknikk! Diskontering inngår i mange psykiske lidelser. De med for eksempel tvangslidelse, tourette, impulsive varianter av ADHD, og emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse, diskonterer konsekvenser av

henholdsvis tvangshandlinger, tics, «det meste», og aggresjon og selvskading. Når det gjelder å lære å diskontere mindre, mente hun at når det går an å gjøre mye med autisme, må det være mulig å lære og støtte folk til å diskontere bedre!

#288 Invited Presenter

3:00 pm–3:50 pm
Marriott Marquis, San Diego Ballroom B
EAB
PSY/BACB/QABA/NASP CE Offered. CE Instructor: Amy Odum, Ph.D.

What is Delay Discounting, and Why Should I Care?
Chair: Elizabeth Kyonka (University of New England)

AMY ODUM (Utah State University)

Amy Odum is a professor in the Department of Psychology at Utah State University. Her research interests are in basic behavioral phenomena, such as response persistence, sensitivity to delayed outcomes, conditional discriminations, and environmental influences on drug effects. Her work has been funded by the National Institute on Drug Abuse and the National Institute of Mental Health. She completed a post-doctoral fellowship at the University of Vermont's Human Behavioral Pharmacology Laboratory after earning her Ph.D. and MA in psychology, specializing in behavior analysis, from West Virginia University. She received a BS in Psychology from the University of Florida. Dr. Odum has been associate editor for the *Journal of the Experimental Analysis of Behavior* and president of the Society for the Experimental Analysis of Behavior and Division 25 of the American Psychological Association. She is a Fellow of ABAI and is currently editor-in-chief of the *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*.

Abstract: Delay discounting is, most simply, the decline in the value of temporally remote outcomes. Delay discounting represents a true success story for the experimental analysis of behavior: A procedure, born in the pigeon laboratory, extended in literally thousands of experiments across species, populations, domains, and fields of inquiry. What exactly is it though? Questions linger among behavior analysts about the validity, utility, and meaning of the procedures and processes. This presentation will try to address those types of questions as well as talk about exciting new directions and applications of delay discounting to problems of human concern.

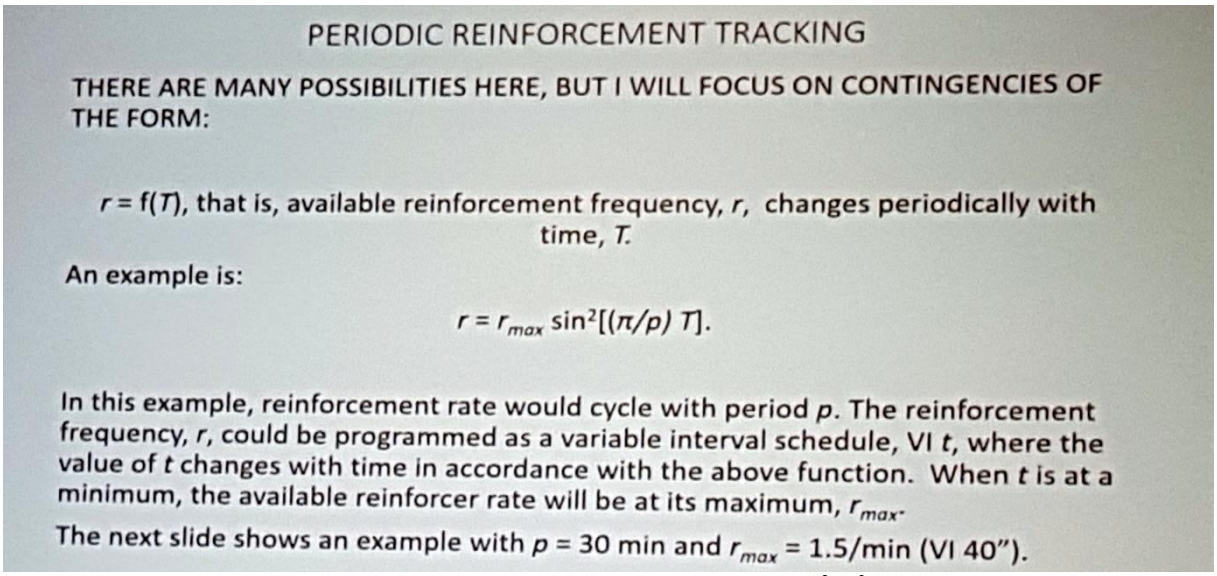
Slik skal det gjøres. En god presentasjon av en glimrende forelesning.

En annen god forelesning var «Towards prevention of chronic challenging behaviors in neurodevelopmental conditions», av James W. Bodfish. Han innledet med et spark til funksjonelle analyser: Det som utløser og opprettholder en etablert utfordrende atferd, kan være noe annet enn det som utløste og opprettholdt den første gang. Det vet vi, men temaet var primær forebygging. En kortversjon er at det begynner å bli dokumentert at svak språkutvikling, rigiditet og stereotyp atferd er viktige risikofaktorer. Særlig den siste var tankevekkende. Stereotyp atferd gjør personen mer utilgjengelig for språkutvikling og sosial påvirkning. Atferdsrepertoaret begrenses, og generelt er det vanskelig å utkonkurrere automatisk forsterkning. Å avbryte stereotyp atferd, og å utvide barnets repertoar, blir kritisk.

De fleste har sett vitsetegningen med de to rottene som står inne i en «Skinner-boks», der den ene sier til den andre: «Jammen har jeg lært opp han som står utenfor. Hver gang jeg trykker, slipper han inn en pellet». Kennon Andy Lattal hadde en forelesning som het «A tale of two rats: The backstory of a clever cartoon.» Han hadde drevet intens granskning for å finne ut hvem som sto bak tegningen, som sto i «Jester of Colombia», et moroblad for studenter, i 1950. Han sporet opp begge, Henry Mazzeo og Richard A. Gardner. Begge var døde, men førstnevnte hadde karriere i reklamebransjen, og sistnevnte var en meget kjent psykiater. I tillegg til at tegningen er morsom, er den ifølge Lattal det første eksemplet på å beskrive motkontroll, det vil si at påvirkning går begge veier: I utgangspunktet prøver en part å påvirke en annen, men påvirkes selv av den som man prøver å påvirke. Det er et fenomen som Skinner senere ble veldig opptatt av, og som er kjempeviktig, ikke minst i behandling.

Ektinksjon er både viktig og komplisert. Et symposium het «Extinction: The devil is in the details». Alt var basert på dyreforsøk, men særlig Brian R. Katz' framlegg ga mening. Han fikk fram at ekstinksjonssprekk («extinction burst») er høyst individuelt, og påvirket av

læringshistorie, motivasjonelle operasjoner og mye annet. Atferd er aldri helt forutsigbart, så hvorfor skulle ekstinksjon være det? De andre presentasjonene var av det detaljerte slaget, og virket vanskelig å overføre til praktiske situasjoner. Også noen andre teoretiske temaer var litt svevende. M. Jackson Marr er et solid navn, og deltok på symposiet «Transient behavioral changes: Theory, data, and discussion». Jeg fattet lite, og tar det som et eksempel på at neppe alle sider ved atferd er like viktige. I den forbindelse var det en paneldebatt om å overføre, eller «oversette», forskning slik at den kan anvendes: i «Has translational research» been lost in translation?», der blant annet Michael Perone og Iser G. DeLeon deltok. De mente at også forskere som driver med de særeste ting, drømmer om at det skal komme til praktisk nytte. Det stemmer nok, men av og til lurer jeg i så fall på den praktiske sansen…

Fra en teoretisk forelesning som ga lite I alle fall kan det være en vei å gå før det kommer til nytte...

En paneldebatt het «Ethicists deconstruct unethical conduct». Chair var Jon S. Bailey, som er sentral på temaet. Han var syk, men deltok på telefon! Det slumses ikke med etikk der i gården. Selv satt jeg og grøsset over at en kollega og jeg i flere år fikk en konjakkflaske fra en familie hver jul. Det var nok innenfor norsk *lov*, men Bailey og gjengen var kritiske til at en veileder skulle få rabatt hos en svoger til den som ble veiledet, og hadde neppe hoppet i taket over konjakken. Det går for langt å fortelle så mye mer, men det blir mer og mer banalt å påpeke at atferdsanalytikere er minst like etisk bevisste som andre.

#342 Symposium

5:00 pm–6:50 pm
Marriott Marquis, San Diego Ballroom C
EAB; Basic Research

Punishment: Don't Throw the Baby Out With the Bathwater!
Chair: Toshikazu Kuroda (Aichi Bunkyo University)
Discussant: Cynthia J. Pietras (Western Michigan University)

Punishment of Zebrafish (*Danio rerio*) Approach Behavior With the Motion Picture of Their Predator
TOSHIKAZU KURODA and Yuto Mizutani (Aichi Gakuin University), Carlos Renato Xavier Cançado (Universidade de Brasilia), and Christopher A. Podlesnik (Florida Institute of Technology)

Presentasjonen av straff av zebrafisker får årets pris for «sære» framlegg. Hvis man kan straffe fisker med bilder av en rovfisk som jakter dem, gir det enorme muligheter. En bonde kan straffe en ulydig sau ved å vise bilde av en ulv, og vi kan straffe hverandre ved å vise bilde av en isbjørn eller løve!

Steven C. Hayes trakk store linjer i «Behavior analysis and evolution: Implications for human yearning». Han åpnet med å vise til Skinner, som var opptatt av at atferdsanalyse er en

del av evolusjonsvitenskap. Evnen til å lære av konsekvenser oppsto på jorden for ca. 500 millioner år siden. Mennesket kom langt senere, og språk begynte å ta form for under 100000 år siden. At mennesket, og språk, oppsto, er ifølge Hayes et av de største evolusjonære sprangene som har skjedd. Problemet er bare at vi vil mer, eller formulerer mer med ord, enn resten av oss, som ble utviklet millioner av år før språket, henger med på. Vi lengter etter det perfekte, i form av fellesskap, trygghet, tilhørighet, lykke og annen herlighet. Ikke alltid får vi det. Da kan unngåelse av opplevelse, og hele elendigheten, sette inn, og vi kan gå i stå. I det hele tatt var det mange på ABAI som hadde «dilla» på at atferdsanalyse er en del av evolusjonslæren. Det skal visst bidra til at vi blir anerkjente, og står igjen som psykologiens seierherrer. Jeg er litt skeptisk, og tror at det er viktigere å utvikle effektive og brukervennlige metoder for store klientgrupper. Herredømme i en kaotisk verden er vanskelig å oppnå.

Endelig var det en morsom forelesning om å snakke med seg selv: «Why children need to talk to themselves: The foundation of reasoning and questioning». Alle vet at det er nødvendig å snakke med seg selv i nye og vanskelige situasjoner, særlig hvis man forstyrres. For barn er det viktig for en sunn utvikling. Tydelige foreldre som stiller krav til sine barn som er innenfor barnets rekkevidde, og gir nødvendig hjelp, får barn som blir flinke til å snakke med seg selv, og gode problemløsere. Det betyr ikke at vi alltid må snakke høyt…

Det var helt sikkert veldig mye annet bra som jeg måtte velge bort. Ikke minst var det en del om psykotrop medikasjon som jeg måtte utelate.

Da får alle ha en fin sommer. Planen var å ha grillfest 18. august, men det kan bli endringer, så ta kontakt angående tid og sted. Så kommer vi like over sommeren tilbake med innbydelse til heldagsseminar utpå høsten.

14. juni 2018 Børge Holden

Nå er buskap og budeier på plass på Grytsetra, og en ny sesong er i gang. Jeg tror at prisene er de samme som i fjor.